

موقوفات جذامی ها

عوایدموقوفه ۳۷۱۰ آستان قدس رضوی که برابر آن ۱۲۵ رقبه وقف شده، برای مصرف امور فرهنگی، حرم مطهر، بهداشت و توسعه بیمارستان امام رضا (علیه السلام)، یتیمان، نوانخانه و از جمله جذامی خانه تعیین شده است که هر ساله برابر نظر واقف سهم هر یک از موقوف علیهم به مجموعه های ذی ربط ابلاغ و به نیت واقف برابر مفاد وقف نامه عمل می شود.

ضمناً علاوه بر کمک مالی که از محل موقوفات مطلقه برای جذامیان می شود، سهم جذامیان از موقوفه ۳۷۱۰ نیز به معاونت محرومیت زدایی آستان قدس تحویل تا به مصارف جذامیان برساند.

یکی از جالب ترین و در عین حال تأثیرگذارترین نمونه های موقوفات درمانی در آستان قدس رضوی، مربوط به جذامی خانه های تاریخی است

آغاز ساخت ۲۲ مسکن برای جذامیان در دهه کرامت ۱۴۰۴

سال ۱۴۰۴ چراغی برای بیماران جذامی در مشهد روشن شد. همزمان با دهه کرامت کنگ ساخت ۲۲ واحد مسکونی ویژه جذامیان در نزدیکی بیمارستان شهید هاشمی نژاد مشهد با حضور قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی و مسئولان دانشگاه علوم پزشکی مشهد به زمین زده شد. آنجا همان مکانی بود که سال ها محل سکونت خانواده های مبتلا به جذام بوده است. ساخت طرح در زمینی به مساحت حدود ۳۰۰ مترمربع با تدبیر دانشگاه علوم پزشکی و پس از جلسات مشترک با شهرداری، به آستان قدس رضوی واگذار شد.

این ساختمان با ۲۲ واحد در طبقه با اعتبار اولیه ۷۰۰ میلیارد ریال از سوی آستان قدس رضوی طی مدت ۲ سال به بهره برداری خواهد رسید و در اختیار جذامیان قرار خواهد گرفت.

همچنین در این اسناد به «هزینه های انجام شده توسط آستان قدس جهت جذامیان قلعه محراب خان» در سال ۱۳۰۲ هجری قمری، «درخواست رییس بلدیة مشهد از تولیت آستان قدس برای جلوگیری از ورود جذامیان قریه محراب خان به داخل شهر به منظور حفظ بهداشت» در سال ۱۳۰۵ هجری شمسی و «گزارش جذامی خانه شامل تعداد جذامیان، کمک های اشخاص و صورت هزینه های انجام شده» در سال ۱۳۰۹ هجری شمسی اشاره شده است.

قدیمی ترین سند جذامی خانه مربوط به سال ۱۳۰۲ هجری قمری است که در آن پرداخت مواجب نادعلی (پرستار و خادم جذامی خانه) و تهیه نان برای جذامیان قلعه محراب خان بیان شده است. در دوره قاجار (سال ۱۳۰۲ هجری قمری) و زمان تولیت میرزا عبدالوهاب خان آصف الدوله شیرازی، به منظور جلوگیری از شیوع بیماری جذام و رعایت حال زائران و مجاوران، این بیماران از سطح شهر مشهد جمع آوری شده و در قلعه محراب خان، موقوفه بارگاه امام هشتم (علیه السلام) اسکان داده شدند.

اسناد مکتوب آرشیو مدیریت اسناد و مطبوعات آستان قدس رضوی نشان دهنده انجام اقدامات رفاهی و عمرانی این آستان مقدس برای جذامیان است. نخستین و مؤثرترین این اقدامات تأمین خوراک و پوشاک جذامیان است و بیشترین اسناد نیز به این موضوع اختصاص دارد. ساختمان جذامی خانه در دوره قاجار، فضای کوچکی برای نگهداری جذامیان و مستخدمان آن بود. در زمان تولیت محمدولی اسدی، در راستای رفاه و آسایش این قشر محروم و بیمار، ساختمانی وسیع تر بنیان نهاده شد. حتی بعدها مدرسه ای نیز برای تحصیل کودکان سالم این بیماران در مکان جذامی خانه بنا شد. در نهایت این مکان در سال ۱۳۲۶ با تمامی اثاث و کلیه متعلقات، به وزارت بهداشتی واگذار شد.